

**SZENT ISTVÁN EGYETEM, GÖDÖLLŐ
DOKTORI ÉS HABILITÁCIÓS TANÁCS**

PÁLYÁZAT

**a SZIE-MKK KÖRNYEZETTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
VEZETŐI TEENDŐINEK ELLÁTÁSÁRA**

Ángyán József
egyetemi tanár, intézetigazgató,
az MTA doktora

**Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet**

**Gödöllő
2008. augusztus 14.**

3. VEZETŐI PROGRAM, FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK

Vezetői hitvallásomból következően mindennek előtt azt szeretném leszögezni, hogy a doktori iskola vezetését nem pozíciónak, tisztségnek, hanem olyan feladatnak, olyan magamra vállalt teendőnek tekintem, amit a szakmai-tudományos közösségem bizalmából, tagjainak érdekében és helyettük, de velük együtt végzek mindaddig, amíg ez a bizalom kitart, amíg kölcsönösen úgy érezzük, hogy munkám hasznára van az általam képviselt közösségnek, jól szolgálja a tudomány fejlődését valamint a következő tudósgeneráció nevelését, képzését, emberi és szakmai gyarapodását. *Egyúttal nagy megtiszteltetés is számomra, hogy pályázhatok a SZIE Környezettudományi Doktori Iskola (KTDI) vezetői feladatainak ellátására. 1993-ban már az iskola jogelőd doktori programjainak létrehozásában is alapító vezető oktatóként vettem részt, s a programok kiteljesedését a doktori iskolában – egyebek mellett ezidáig 21 doktorandusz témavezetőjeként (akik közül eddig 13-an abszolutoriumot, közülük pedig 9-en már doktori (Ph.D.) fokozatot is szereztek), az egyik tudományági részterület, majd doktori program vezetőjeként, oktatóként és bírálóként – végzett munkámon túl különböző egyéb megbízatásaimból is segítettem.* A környezettudományi irányultság erősítését, az agrár-tudományok környezetgazdálkodási irányú hangsúlyváltását, az agrár-környezetvédelem művelését, oktatását és az ennek szellemében történő nevelést Egyetemünkön – de talán az országban is – elsők közt kezdeményeztem. *Mindez azóta is a Szent István Egyetem – az európai és a hazai fejlődés által igazolt – legfontosabb küldetésének, a KTDI-t pedig ennek egyik fontos letéteményesének tekintem, melynek kiteljesítéséhez ajánlom fel iskolavezetői munkámat.*

3.1. A KTDI szakmai-tudományos koncepciója

A „*legizgalmasabb dolgok*” és a legfontosabb tudományos eredmények a legtöbb esetben a különböző tudományterületek „*határfelületein*”, érintkezési területein keletkeznek. Ott és akkor, ahol és amikor a különböző tudományterületek logikáját, gondolati rendszerét, tudományos kérdésfelvetéseit, problémamegközelítését és módszereit elkezdjük alkalmazni az érintkező vagy akár távolabbinak tűnő tudományterületek művelésében. Ez a multi- vagy még inkább interdiszciplinaritás teremt meg sok esetben a tudományos előrehaladás feltételeit.

Különösen így van ez olyan komplex rendszerek kutatása esetén, mint a természeti környezet, melynek változásait, e változások okait megérteni és irányát befolyásolni csakis akkor tudjuk, ha e rendszer természettudományok által elemezhető összefüggéseinek megértésén túl annak gazdasági és társadalmi beágyazottságát, ható tényezőit, és mindezek tervezési, fejlesztési konzekvenciáit is vizsgáljuk. A környezettudomány tehát más és lényegesen több, mint a természeti környezettel foglalkozó elemző természettudományok multidiszciplináris összessége. Egyfajta „*képalkotás*”, melyben az alap természettudományok által feltárt részletek, mozaikok éppoly fontosak, mint az azok felhasználásával összerakott – gazdasági és társadalmi meghatározottságú – környezet-használati rendszerek, „*képek*” megalkotása. Az analízis, a részletek megismerése tehát a szintézisben, a képalkotásban nyeri el végső értelmét. Sokasodó környezeti problémáink megoldása is csak akkor válik elérhetővé, ha az e problémák megoldásában segíteni hivatott tudomány elemző, analitikus valamint integratív, szintetizáló, képalkotó területei egyenrangúan és egymást megtermékenyítve fejlődnek. A környezettudományok ilyen integratív megközelítése segíthet fenntartható környezethasználati rendszerek kialakításában éppen úgy, mint a kialakult környezeti problémák elhárításában.

Ezek az alapmotívumok és ez a gondolati megközelítés vezetett bennünket, amikor 1993-ban Menyhért Zoltán professzor vezetésével kidolgoztuk a 2002-es alapítású Környezettudományi Doktori Iskola előképeinek tekinthető doktori programot, folytattuk 2002-ben a KTDI 5 tudományági részterületen megfogalmazódó programjának kibontásával, majd 2007-ben, amikor Barczy Attila mb. iskolavezetőnk irányításával 7 doktori programba integráltuk a megújuló és továbbfejlődő KTDI szakmai-tudományos képzési és kutatási profilját. Vezetői megbízatásom esetén ezt a gondolatosságot és ezt – az immár másfél évtizedes – szerves fejlődési folyamatot szeretném továbbvinni.

3.2. A KTDI doktori programjai, eredményei és helyzete

A fenti szakmai-tudományos filozófiának megfelelő sokoldalúságot tükrözi a 2002-ben először, majd 2007-ben előzetesen ismételt akkreditált Környezettudományi Doktori Iskola felépítése is, amit az iskola legnagyobb erősségének tartok. Az iskolában létrejött 5 tudományági részterület majd a jelenlegi 7 doktori program nyitott rendszert alkot, amelyben érvényesül a környezettudomány természet-, gazdaság- és társadalomtudományi beágyazottsága és alkalmazási lehetősége az agrár-környezetgazdálkodás, a környezetvédelem, a természetvédelem és a tájökológia problémáira. Az akkreditált doktori programok jelenleg az alábbiak:

- Talajtan, agrokémia, környezeti kémia
- Mezőgazdasági-, környezeti mikrobiológia és talaj biotechnológia
- Agrobiodiverzitás, génmegőrzés
- Ökológiai mezőgazdálkodás
- Környezetgazdálkodás
- Tájökológia, természet- és tájvédelem
- Környezetvédelem, környezetegészségügy és környezetbiztonság

A doktori iskola személyi állományát a doktori programokhoz kötődő 11 törzstag, 32 témavezető és 34 oktató adja. A KTDI keretében folyó doktori képzés 2002-es megindulása óta eltelt 7 évben az iskolának 206 Ph.D. hallgatója volt. Közülük 96-an nappali, 97-en levelező, 13-an pedig egyéni képzés keretében folytattak illetve folytatnak doktori tanulmányokat. Az abszolutúriumot szerzett hallgatók száma ezidáig 96, a közülük fokozatot szerzett hallgatók száma pedig 50. Büszkéek vagyunk arra, hogy a nálunk fokozatot szerzett volt hallgatók közül azóta már többen jelentős hazai és külföldi szakmai-tudományos vagy fejlesztési-terezési műhelyek megecsült tagjai.

Örömteli eredményként és programunk egyfajta visszaigazolásként könyvelhetjük el azt is, hogy a KTDI iránti hallgatói érdeklődés – a demográfiai hullámvölgy ellenére is – tartósan nagy. Ugyancsak az irány helyességét, programjaink megalapozottságát és iskolánk erejét igazolja vissza a MAB legutóbbi – 2008. március 28-ai – akkreditációs értékelése, amely szerint a KTDI a 2008/3/VII/2/036 számú MAB határozat szerint valamennyi akkreditációs kritériumnak megfelelt.

Mindez akár jó kiindulási alapot is adhat a KTDI továbbfejlesztéséhez, ha ezt a külső körökben kivívott elismertséget az Egyetemen belül is sikerül érvényre juttatni. A helyzetértékeléshez azonban sajnos az is hozzátartozik, hogy ez utóbbit, vagyis a belső konszolidációt mindeközéig csak kevésbé sikerült biztosítani. Nagy kár, hogy a doktori iskola energiáinak jelentős részét ezek a belső stabilizálási erőfeszítések teszik ki, miközben a velünk versenyben álló környezettudományi doktori iskolák viszonylag nyugodtan építkezhetnek. Amennyiben vezetői megbízást kapok, úgy egyik legfontosabb feladatommak e helyzet megváltoztatását és a nyugodt építkezés feltételeinek megteremtését tartom.

3.3. Vezetői elképzeléseim, fejlesztési terveim összefoglalása

A doktori iskola vezetőjének rövid távú feladatait a doktori iskolák 2008/2009-es törvényességi megfelelőségi (akkreditációs) vizsgálatának második fázisához kötődő teendők határozzák meg, melynek adatszolgáltatási szakasza 2009. február 28-án zárul, és a folyamat végső lezárására várhatóan 2009. október végén kerül sor. Éppen ezért a doktori iskola vezetésével kapcsolatos hosszú távú elképzeléseimet részben e közvetlen feladatok megoldásához kapcsoltam, és azokból a megjegyzésekből indultam ki, melyeket a MAB az akkreditációs folyamat első fázisa során doktori iskolánkkal kapcsolatban 2008. március 28-ai határozatában megfogalmazott.

3.3.1. Személyi, szerkezeti és szervezeti fejlesztési elképzelések

A doktori iskola kialakult és jól bevált eddigi szervezeti és működési rendjén nem szükséges jelentősen változtatni. Javítani kívánom viszont a doktori programok közötti információcsere rendszerességét és a részterületek közötti kooperációt. Ennek érdekében és a fejlődés hozta változások okán ugyanakkor bizonyos személyi, szerkezeti és szervezeti változtatásokra, az élet által diktált fejlesztésekre szükség van. E változtatásra vonatkozó elképzeléseim legfontosabb elemei vázlatosan az alábbiak.

- A doktori iskolák 2007-es erőltetett ütemű átalakítása következtében állt elő a KTDI esetében az a helyzet, hogy a jelenlegi 7 doktori program kiegyensúlyozott képviselője a 11 törzstag tudományterületi hovatartozása miatt nem teljes körű, a törzstagok megoszlása a doktori programok között némileg aránytalan. Ennek orvoslására egyrészt további 4-5 törzstag meghívására és akkreditálására kívánok javaslatot tenni. Másrészt a DIT tagjainak sorát a programok „nem törzstag témavezetői” köréből további 6-7 választott taggal kívánom bővíteni. Erre az EDHT legutóbbi ülésének azon állásfoglalása ad lehetőséget, amely szerint az ilyen választott DIT tagok aránya legfeljebb 30 % lehet. Így a DIT 15-16 törzstagból és további 6-7 választott tagból, azaz összességében 21-23 tagból állna, és ezzel biztosítható lenne valamennyi doktori program és tudományterület megfelelő megjelenése e fontos döntéshozó testületben. Ennek előkészületei a KTDI-ben már megtörténtek, és az előzetes egyeztetések során e tekintetben egyetértés alakult ki.
- A 2007-2008-as akkreditációs folyamatban – egy-egy (életkorbeli illetve témavezetési) akkreditációs szempont nem megfelelőnek ítélt teljesülése miatt – első körben nem akkreditált két törzstagunk gyors akkreditációs megfeleltetését fontos feladatommak tekintem. Ennek érdekében Várallyay György akadémikus úr esetében – KTI igazgatóként önállóan vagy a Környezettudományi Intézettel közösen – hala-

déktalanul kezdeményezem számára a „*Professor emeritus*” cím adományozását, amely – a MAB erre vonatkozó, birtokunkban lévő állásfoglalása szerint – az életkori kritériumok alóli mentesítéssel jár. Gyulai Ferenc professzor úr esetében pedig szorgalmazom további témavezetői feladatokkal való fokozott el-látását. Erre az első lépések már megtörténtek, amennyiben új nappali tagozatos hallgatóként Kenéz Árpád nyert hozzá felvételt.

- A „*Talajtan, agrokémia, környezeti kémia*” doktori program fejlődése, ereje valamint az általa összefogott nagy tudományterületek széles spektruma megítélésem szerint indokoltá teszi e program két önálló doktori programkénti megjelenítését. Amennyiben a program vezetése és tagjai ezzel egyetértenek, úgy haladéktalanul kezdeményezem e doktori program alábbi két önálló programra történő szétválasztását és ennek megfelelő mielőbbi akkreditálását: „*Agrokémia, környezeti kémia*”; „*Talajtan*”.
- Kezdeményezni kívánom továbbá, hogy a programok – az általuk delegált DIT törzstagok és választott tagok sorából – mielőbb válasszák meg (nevezzék meg) a programvezetőket, akik a programok szakmai-tudományos irányítását teljes jogkörrel és szakmai felhatalmazással ellátják.
- Az így megerősített DIT, törzstag- és programvezetői gárda által stabilizált KTDI vezetői teendőinek ellátásába „*helyettes iskolavezetői*” felkéréssel kívánom bevonni azokat a professzortársakat (Micheli Erika professzorasszonyt és Heltai György professzor urat), akiket az EDHT elnöke ugyancsak meghívott a doktori iskolavezetői pályázatra, és akik megítélésem szerint is olyan – a KTDI programja szempontjából igen jelentős – tudományterületeket irányítanak, és olyan jelentős szakmai-tudományos megbecsülésnek örvendenek, ami feltétlenül indokolhatja illetve hasznossá teheti a KTDI vezetésében való közvetlen részvételüket, és ezzel tovább növelhető a KTDI belső kohéziója, még eredményesebb és összehangol-tabb munkája, alkotó ereje.
- A 10-12 taggal létrehozni tervezett „*Doktori Iskolavezetői Tanácsba*”, mint operatív irányító és döntéselőkészítő testületbe a helyettes iskolavezetők és a KTDI titkára mellett meg kívánom hívni a doktori programok vezetőit, továbbá – a vezetés folytonossága jegyében – Menyhért Zoltán alapító örökös tisztelet-beli valamint Barcsi Attila jelenlegi megbízott iskolavezetőt is, akik elévülhetetlen érdemeket szereztek a KTDI létrehozásában, vezetésében és stabilizálásában. Ugyancsak e testületben is számítok Kerényi Attila professzor közreműködésére, aki a KTDI külső képviselőjét látja el az EDHT-ban, és aki egyben a KTDI Tanácsának, mint döntéshozó testületnek is állandó meghívott tagja.
- A KTDI titkársági feladatainak ellátására változatlanul Jenei Zsuzsa kolléganőmet, a KTI munkatársát kívánom felkérni, aki e feladatokat eddig is nagy szakmai hozzáértéssel és igen lelkiismeretesen látta el, és akinek ebbéli tevékenysége valamint az e területen hosszú idő alatt megszerzett szerteágazó tapasztalata jelentősen hozzájárult a doktori iskola eredményes működéséhez és sikeres akkreditációjához. E titkársági feladatok szellemi, fizikai és infrastrukturális hátterét – az eddigieknek megfelelően – a KTI tovább-ra is biztosítja.
- Sürgető feladat, hogy a KTDI szervezeti és működési szabályzatát a 2008. őszi és 2009. évi akkreditációs folyamathoz illeszkedően mielőbb véglegesítsük, s abban már ezeket a szervezeti, személyi, strukturális és működésbeli változásokat is rögzítsük. Ezzel azonban meg kell várnunk az egyetemi doktori szabály-zat megszületését, amelynek jóváhagyása régóta várat magára.

3.3.2. A programok tartalmi továbbfejlesztése

A doktori programok tartalmi továbbfejlesztésében a programok vezetőinek és kollektívájának kezdeménye-zésére számítok. E tekintetben a teljes szakmai kompetenciával rendelkező és az ehhez szükséges jogokkal felruházott programvezetőkre kívánok támaszkodni. Ezen túl e tartalmi munkában a kibővített DIT, mint a doktori iskola legfőbb vitafóruma és döntéshozó testülete aktív közreműködését és kontrollját is várom. Erő-síteni szeretném tovább azt a szakmai-tudományos műhelymunkát, amelyben kiérlelhetők az új irányok, és a programok ezeknek megfelelő továbbfejlesztési lépései.

A SZIE-n és annak Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karán meghatározó jelentőségű a doktori iskolák léte, amire viszont jelentősen hat az Egyetem és a Kar graduális képzésének spektruma és színvonala. Ez a szoros kölcsönhatás meghatározza a KTDI és az anyakar viszonyát, ahol több – a környezettudományokhoz kapcsolódó – alapszak továbbá folyamatosan bővülő számú mesterszak rendelkezik indítási engedéllyel. **Rendkívül fontos, hogy a doktori iskola beiskolázásának bázisát szolgáltató további mesterszakokra is meg-kapjuk az indítási engedélyt. A doktori iskola ehhez minden segítséget meg kell, hogy adjon.** Ezek adják ugyanis azt a merítési bázist, amelyre a KTDI elsősorban és leginkább támaszkodhat. 9

A doktori iskola képzési programját ennek megfelelően elsősorban saját graduális képzési szakjaink program-jával kell harmonizálni, azokra célszerű építeni, megteremtve persze annak lehetőségét is, hogy az ország más egyetemeiről és eltérő szakokról érkező hallgatók is folytathassanak iskolánkban doktori tanulmányokat. Ehhez ennek megfelelően differenciált képzési programot és tantárgyi struktúrát kell kialakítanunk. Ennek jegyében arra törekszem, hogy a SZIE egyéb doktori iskoláiban és programjai mentén valamint az ország más környezettudományi doktori iskoláiban fellelhető és meghirdetett tantárgyakkal, képzési programokkal is megteremtsük az általunk szükséges mértékűnek vélt összhangot.

A doktori iskola – programjai által is jelzett – komplex jellege nehézségeket is okoz. Az egyes részterülete-ken ugyanis a megközelítések eltéréseiből és a területek jellegéből fakadóan jelentősen különböznek a tu-dományos teljesítmény értékelésének kritériumai és az eredmények publikálásának lehetőségei. Erre a problémára további egyeztetésekkel kell differenciált megoldást találni, és rögzítenünk kell a hallgatóink- 10

kal szemben támasztott tanulmányi, publikálási és egyéb követelményeket. Ennek keretében véglegesítenünk kell a tudományos teljesítmények értékelésének – a tudományterületek különbözőségét is figyelembe vevő – szempontrendszerét.

Doktori képzésünk sarkalatos kérdése a publikáció. A meglévő publikálási lehetőségek számbavételével és újak felkutatásával szeretném azokat méginkább a doktori képzésünk szolgálatába állítani, hallgatóink ezirányú feladatainak ellátását elősegíteni.

Hallgatóinkban tudatosítani kell továbbá, hogy tudományos teljesítményük értékelésében érvényesítenünk kell a hazai és nemzetközi publikálás követelményeit. Erre legjobb alkalmat az évenkénti fórumok jelentik, amelyek folytatását ezért is feltétlenül szükségesnek tartom.

3.3.3. Gazdálkodási, forrásteremtési kérdések

A doktori iskola csak akkor működhet eredményesen, ha a meglévő szerény költségvetési támogatások mellett a témavezetők rendelkeznek olyan pályázati forrásokkal, amelyekkel a jelölt kutatásait támogatni tudják. Emellett szeretnék minden olyan hazai és nemzetközi pályázati lehetőséget kihasználni, amely a doktori iskola egészének biztosít forrásokat a kutatások, a publikálás és a nemzetközi kapcsolatok támogatására.

A különböző tudományos műhelyekből érkezett tagjainkon keresztül szorgalmazni szeretném olyan belső tudományos konzorciumok létrehozását, amelyek a siker reményében vehetnek részt a KTDI és hallgatói számára is forrásokat teremtő kutatási pályázatokon. E forrásszerzési törekvéseket össze kívánom hangolni az Egyetem és a Kar ebbéli tevékenységével. Fontos szempontnak tartom azt is, hogy hallgatóinkat első sorban olyan témákra vegyük föl a doktori iskolánkba, amelyeken magunk is dolgozunk, és amelyeknek forrásfedezete tartósan rendelkezésre áll.

Az államilag finanszírozott ösztöndíjas doktori helyek Egyetemünkre jutó számát és forrásait növelni kell, amiért a saját eszközeimmel magam is mindent meg kívánok tenni. Az Egyetemünkre jutó – reményeink szerint növekvő számú – helyek elosztásában viszont a jelenleginél kiérleltebb normativitást kellene érvényesíteni, amely nagyobb súllyal veszi figyelembe a doktori iskolák iránti hallgatói érdeklődést, továbbá az iskolák tudományos és képzési teljesítménymutatóit. Magam szeretnék hozzájárulni egy ilyen normatív forráselosztási rendszer egyetemi kimunkálásához, melynek alapelveit először a KTDI kollektívájában gondolom megvitatni, és az ezzel kapcsolatos álláspontunkat közösen kialakítani.

A források iskolán belüli elosztásában fokozatosan szeretném az arányos közteherviselés mellett a programok még nagyobb gazdálkodási önállóságának feltételeit is megteremteni. Ennek megfelelően kezdeményezem a belső gazdálkodási és forráselosztási rendszerünk ilyen szempontú ismételt áttekintését.

3.3.4. Belső és külső kapcsolatok

Fontosnak tartom, hogy iskolánk oktatói és hallgatói is megismerjék mindenen előtt Magyarország többi környezettudományi doktori iskoláját, irányultságát és követelményeit. Ennek szellemében erősíteni kívánom a KTDI kapcsolatait a többi hazai környezettudományi doktori iskolával és a különböző doktori iskolák azon programjaival, amelyek szorosan kapcsolódnak a környezettudományhoz, doktori iskolánk programjaihoz és az azok által reprezentált tudományterületekhez.

Kezdeményezni szeretném e „környezetügyi” doktori iskolák illetve programok rendszeres eszmecserejének helyet adó, évente vagy két évente ismétlődő, környezetügyi doktori konferenciasorozat indítását. Ehhez belső egyetértés esetén meg szeretném nyerni a potenciálisan érintett hazai doktori iskolák és programok közreműködő támogatását. E konferenciasorozat hagyományteremtő, első, indító országos konferenciáját a SZIE-MKK-KTDI rendezhetné. Írásos anyagának megjelentetését pedig a KTDI által támogatott, nemzetközi szinten is referált folyóiratban, a „Tájékológiai Lapokban” lehetne megtenni.

Erősíteni szeretném a KTDI külső törzs-, témavezető illetve oktató tagjai révén hozzánk közel álló tudományos műhelyek és a doktori iskolánk közötti kapcsolatokat. Ebben, a közeledés és az együttműködés megfelelő formáinak kialakításában és tartalommal való megtöltésében erőteljesen szeretnék külső tagjainkra, az ő elképzeléseikre és közreműködésükre támaszkodni.

Doktori iskolánk nemzetközi kapcsolatrendszerét oktatóink kapcsolatain keresztül valósul meg. A képzésben lévő hallgatókat és vezetőiket ugyanakkor pályázati lehetőségek feltárásával is ösztönözni kívánom a nagyobb nemzetközi aktivitásra. Ez megkönnyítheti a nemzetközi referált folyóiratokban történő publikálást is, ami a nemzetközi tudományos vérkeringésbe való bekapcsolódásnak is fontos feltétele. Nagy lendületet adhat az iskola egészének az is, ha a KTDI a környezettudományok nemzetközi konferenciái közül meg tudná szerezni valamelyiknek a rendezési jogát.

3.4. Az iskolavezetői feladat összegeztethetősége egyéb megbízatásaimmal

Vezetői pályázatok esetén gyakran felmerül az a kérdés, hogy az új feladat vajon ellátható-e illetve összegeztethető-e az eddigiekkel.

Főhivatásomnak immár 31 éve és változatlanul az egyetemi oktatói, kutatói majd később ezeket kiegészítő vezetői munkámat tekintem. Egyetemi feladataim ugyanakkor az elmúlt 6-8 évben – az 1990-es évek lelkes és eredményes egyetemfejlesztési időszakához képest – jelentősen csökkentek. 2001-ben részben megszűnt több egyetemi vezető testületben viselt tisztségem, részben magam mondtam le azokról. Ezen túl 2004-ben

tanszékvezetői megbízatásom is lejárt, és újabb pályázatot nem nyújtottam be. 2004-től tehát energiáimat két megmaradt egyetemi feladatomra – az egyetemi tanári és az intézetigazgatói beosztásból fakadó feladatokra – összpontosítom. Ebbe a körbe jól beilleszthető lenne, ha a közvetlen szakmai-tudományos közösségem és az Egyetemem megtisztelő bizalmából lehetőséget kapnék a KTDI vezetői feladatainak ellátására.

E főhívás, egyetemi feladataim ellátása érdekében – bár 2006-ban országgyűlési képviselői mandátumot szereztem, ám – az országgyűlési frakcióban a képviselőséggel járó alapfeladatokon túli megbízatásokat tudatosan nem vállaltam. Így parlamenti munkámat – nagyszerű egyetemi kollégáim, munkatársaim támogatásának és közreműködésének is hála – mindezideig sikerült eredményesen összehangolni egyetemi teendőimmel. Az csupán az 1990-es évekhez képest jelentősen lecsökkent egyetemi feladataimat egészíti ki, felszabadult kapacitásaim egy részét köti le. Úgy érzem, hogy egyetemi feladataim ellátása ezzel nem szenvedett csorbát, sőt azt gondolom, hogy a Magyar Országgyűlés tagjaként rálátásom az általam oktatott és kutatott területekre növekedett, ami kifejezetten segítheti egyetemi munkámat és szakmai-tudományos közösségem előrehaladását. A szándékaim szerint ezt – az Egyetem és a doktori képzés előrehaladását – szolgáló pályázatomhoz kérem a javaslattevők, a véleményező és döntéshozó testületek, továbbá a megbízó, a SZIE Rectora szíves támogatását.

Öszinte tisztelettel:

Gödöllő, 2008. augusztus 14.

Ángyán József

**SZENT ISTVÁN EGYETEM, GÖDÖLLŐ
DOKTORI ÉS HABILITÁCIÓS TANÁCS ELNÖKE**

DR. HORNOK LÁSZLÓ
egyetemi tanár, az MTA lev. tagja

PÁLYÁZAT

**a SZIE KÖRNYEZETTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
VEZETŐI TISZTSÉGÉNEK BETÖLTÉSÉRE**

a pályázatot benyújtotta:
DR. HELTAI GYÖRGY
az MTA Doktora, tanszékvezető egyetemi tanár
SZIE MKK Kémia és Biokémia Tanszék

Tartalom:

- 1. Vezetői program, szakmai elképzelések**
- 2. Tudományos önéletrajz**
- 3. Az elmúlt tíz év legfontosabb publikációi**
- 4. Teljes publikációs és SCI hivatkozási lista**

Gödöllő, 2007. január 20.

1. VEZETŐI PROGRAM, SZAKMAI ELKÉPZELÉSEK

Nagy megtiszteltetés számomra a SZIE Környezettudományi Doktori Iskolája vezetői tisztségére való pályázat lehetősége. 1993-ban már az iskola jogelőd doktori programjainak létrehozásában is alapító vezető oktatóként vettem részt, s a programok kifejlődését a GATE tudományos rektorhelyetteseként is segítettem. A Környezettudományok művelését a Szent István Egyetem legfontosabb küldetésének tekintem, ezért ajánlom fel munkámat a doktori iskola továbbfejlődésének előmozdítására.

1.1. Helyzetelemzés

Egyetemünkön megvoltak és megvannak a szilárd természettudományi alapok a Környezettudomány teljes rendszerének kiépítéséhez, s ugyanakkor a természettudomány, az agrártudomány, a műszaki tudomány, a gazdaság- és társadalomtudomány együttes jelenléte, s nagy hagyományokra visszatekintő kooperációja az élelmiszergazdaság és a vidéki környezet érdekében hazánkban egyedülálló lehetőséget jelent a Környezettudomány sokoldalú megközelítésének érvényesítésére. *Ezt a sokoldalúságot tükrözi a 2002-ben akkreditált Környezettudományi Doktori Iskola felépítése is, amelyet az iskola legnagyobb erősségének tartok.* E rendszer létrehozásában az összehangolt működés megteremtésében kiemelkedő érdemei vannak az iskola eddigi vezetésének, személy szerint Menyhért Zoltán professzornak. *Az iskolában létrejött öt tudományági részterület nyitott rendszert alkot, amelyben érvényesül a Környezettudomány természettudományi beágyazottsága és alkalmazási lehetősége az agrár- és környezetgazdálkodás, a környezetvédelem, környezetegészségügy, a természetvédelem és a tájökológia problémáira.*

A doktori iskola eddigi működésének és eredményességének megítélésében viszont e komplex jelleg nehézségeket is okoz. Az egyes részterületeken ugyanis jelentősen különböznek a tudományos teljesítmény értékelésének kritériumai, publikálásának lehetőségei.

1.2. Szakmai vezetői elképzeléseim összefoglalása

1.2.1. Az iskola szervezete, működési rendje

A doktori iskola kialakult és jól bevált eddigi szervezeti és működési rendjén nem szükséges változtatni. Javítani kívánom viszont a tudományági részterületek közötti információcsere rendszerességét, s a részterületek közötti kooperációt. Ehhez meg kívánom keresni a megfelelő szervezési és szabályozási formákat.

1.2.2. Hazai és nemzetközi kapcsolatok, tudományos értékelés

A SZIE Környezettudományi Doktori Iskolája önmagában is rendkívül összetett nyitott rendszert alkot, bonyolult hazai és nemzetközi intézményi kapcsolatokkal. *Fontosnak tartom azonban, hogy iskolánk oktatói és hallgatói is megismerjék Magyarország többi Környezettudományi Iskoláját, irányultságát és követelményeit.*

Doktori Iskolánk nemzetközi kapcsolatrendszerét oktatóink kapcsolatain keresztül valósul meg. Ezek egyes területeken kiemelkedő eredményeket mutatnak, ugyanakkor azonban viszonylag kevés

hallgatóink szereplése nemzetközi tudományos konferenciákon. *A képzésben lévő hallgatókat és vezetőiket ösztönözni kívánom a nagyobb nemzetközi aktivitásra pályázati lehetőségek feltárásával is.* A szakterület nagy nemzetközi konferenciáin történő szereplés *megkönnyíti a nemzetközi referált folyóiratokban történő publikálást,* s ezen a téren iskolánkban feltétlen előrelépésre van szükség. Javasolom, hogy a tudományági részterületek vezetői állítsák össze a területükön meghatározó jelentőségű nemzetközi tudományos egyesületek és konferenciáik listáját, s orientálják hallgatóikat a munkájukba való bekapcsolódásra. *Nagy lendületet adhat az iskola egészének, ha a környezettudomány nagy nemzetközi konferenciái közül meg tudná szerezni valamelyiknek a rendezési jogát.* Személy szerint a Society of Environmental Toxicology and Chemistry (SETAC) évenkénti európai konferenciáját ajánlhatom, de természetesen más területeket is számításba vehetünk.

Hallgatóinkban tudatosítani kell, hogy tudományos teljesítményük értékelésében érvényesítenünk kell a hazai és nemzetközi publikálás követelményeit. Erre legjobb alkalmat az évenkénti fórumok jelentik, amelyek folytatását ezért is feltétlenül szükségesnek tartom.

1.2.3. Gazdálkodás, forrásteremtés

A doktori iskola csak akkor működhet eredményesen, ha a meglévő szerény költségvetési támogatások mellett az oktatók (témavezetők) rendelkeznek olyan pályázati forrásokkal, amelyekkel a jelölt kutatásait támogatni tudják. Emellett szeretnék minden olyan hazai és nemzetközi pályázati lehetőséget kihasználni, amely a doktori iskola egészének biztosít forrásokat a kutatások, a publikálás és a nemzetközi kapcsolatok támogatására.

1.2.4. Kapcsolat a graduális képzéssel

A SZIE Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karán meghatározó jelentőségű a Környezettudományi Doktori Iskola léte. A karon több környezettudományra épülő alapszak rendelkezik indítási engedéllyel, s *rendkívül fontos, hogy a doktori iskola beiskolázásának bázisát szolgáltató mesterszakokra is megkapjuk az engedélyt. A doktori iskola ehhez minden segítséget meg kell adjon,* s tudományos kapacitását összehangoltan rendelkezésre kell bocsátania az MSc képzési programok kidolgozásában.

Gödöllő, 2007. január 16.

Dr.Heltai György